

Umeå universitet
Rektor
901 87 UMEÅ

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

(Ert dnr 525-3103-08)

Mats Forslund
Juridiska avdelningen

BESLUT

2008-12-16
Reg.nr 31-4602-08

Anmälan mot Umeå universitet beträffande en förlorad studieplats

Fråga om frånvaro från ett obligatoriskt upprop kan leda till förlust av studieplatsen.

Anmälan

N.N. har i ett e-brev uppgett i huvudsak följande. Den 1 september 2008 skulle han påbörja läkarprogrammets kurs *kvinnabarn*, 28,5 högskolepoäng. Han hade dessförinnan skickat ett e-brev till såväl kurssamordnaren som kurssekreteraren och uppgett att han skulle komma sent till det obligatoriska uppropet. Kurssamordnaren hörde aldrig av sig, men kurssekreteraren godkände den sena ankomsten. Han blev dock ytterligare försenad och försökte därför få kontakt med kurssamordnaren på eftermiddagen den 1 september 2008. Kurssekreteraren meddelade då att han skulle ansluta till undervisningen och registrera sig på kursen den 2 september 2008. Han kunde emellertid inte delta i undervisningen förrän den 5 september 2008 eftersom en anhörig hade blivit allvarligt sjuk och han var för chockad för att upplysa kursledningen om det inträffade. Kurssekreteraren, som han stod i kontinuerlig kontakt med, uppgav dock att det skulle gå bra att registrera sig senare under den aktuella veckan. När han skulle påbörja undervisningen den 5 september 2008 blev han kallad till kurssamordnarens rum, där han fick veta att han hade förlorat sin studieplats. – Kurssamordnaren har inte uppfyllt sin skyldighet att besvara hans e-brev och hon har inte heller upplyst honom om att han riskerade att förlora sin studieplats. Kurssamordnaren saknade därför rätt att neka honom studieplatsen. Högskoleverket har tidigare kritiserat en högskola för ett liknande förfaringssätt. Det bör även framhållas att kurssekreteraren sa att han skulle registreras så fort han kunde påbörja undervisningen. Han kan knappast klandras för att den ifrågavarande kursen är dåligt administrerad. Han har dessutom angett särskilda skäl för sin frånvaro. Högskoleverket bör mot den bakgrunden anmoda Umeå universitet att omedelbart ge honom en studieplats.

Utredning

Högskoleverket har inhämtat ett yttrande från Umeå universitet. Av yttrandet framgår i huvudsak följande. I utbildningsplanen för läkarprogrammet stadgas att samtliga upprop är obligatoriska. Frånvaro vid uppropen kan endast medges av kurssamordnaren efter föranmälan. I föranmälan ska särskilda skäl för frånvaron anges. För det fall studenten uteblir från uppropet kan denne förlora sin studieplats. Informationen finns, utöver i utbildningsplanen, även anslagen på läkarprogrammets hemsida. – N.N. skulle påbörja läkarprogrammets elfte termin måndagen den 1 september 2008 kl. 9.00. Fredagen den 29 augusti 2008 kl. 21.14 skickade han ett e-brev till kursamordnaren och meddelade att han skulle komma en halvtimme för sent till uppropet. Eftersom kursamordnaren gick direkt till uppropet på måndag morgon hade hon inte någon möjlighet att besvara N.N.s skrivelse. Kurssekreteraren fick dock samma e-brev och besvarade det den 1 september 2008 med ”ok”. Den 5 september 2008 beslutade kursamordnaren att N.N. hade förlorat sin studieplats under höstterminen 2008 eftersom han inte hade deltagit i uppropet och inte heller anslutit sig till undervisningen förrän samma dag. N.N. har inte angett några särskilda skäl för att inte infinna sig till uppropet eller att komma fyra dagar för sent till kursen. – N.N. har framfört klagomål på beslutet till programrådet för läkarprogrammet. Programrådet har dock beslutat att inte ändra kursamordnarens ställningstagande. – Umeå universitet har till sitt yttrande fogat kopior av programrådet för läkarutbildningens ställningstagande att inte ändra kursamordnarens beslut med tillhörande bilagor, viss e-postkorrespondens och en tjänsteanteckning från kurssekreteraren.

Av kurssekreterarens tjänsteanteckning framgår bl.a. att N.N. har haft daglig kontakt med henne den 1 – 5 september 2008. N.N. har dock inte angett någon annan orsak till sin frånvaro än att han missade flygen till Umeå.

N.N. har i en skrivelse anfört bl.a. följande. Den information som finns på lärosätets hemsida är relativt ny och tillämpningen av bestämmelserna om upprop har tidigare varit tämligen generös. Det bör understrykas att reglerna inte är tvingande, utan kursamordnaren har en möjlighet att neka en student en kursplats. Det finns dock inte någon anledning att neka honom en studieplats eftersom det finns lediga platser på kursen. De lediga studieplatserna utgör ett slöseri med lärosätets resurser.

Högskoleverket har per telefon inhämtat upplysningar från Umeå universitet. Av dessa framgår att den ifrågasatta kursen inleds med obligatorisk undervisning vid vilken särskilt vidtalade patienter låter sig genomgå gynekologiska undersökningar. Det skulle vara förenat med påtagliga administrativa problem att ge de momenten på nytt, vare sig för N.N. eller någon annan. Kostnaderna skulle uppgå till 10 000-tals kronor. Lärosätet har därför inte fyllt N.N.s studieplats med någon annan student eller gett honom tillfälle att genomföra de obligatoriska momenten vid ett senare tillfälle.

N.N. har yttrat sig.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverket utövar tillsyn över högskolor och universitet för att öka rättssäkerheten för allmänheten och enskilda individer. Högskoleverket är dock inte en överklagandeinstans och har inte befogenhet att ändra de beslut som lärosätena fattar. Verket kan dock påpeka brister i frågor som rör hanteringen av ärenden och rekommendera högskolorna att vidta åtgärder.

Av 6 kap. 16 och 17 §§ högskoleförordningen (1993:100) följer bl.a. att det för ett utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan och att de föreskrifter som behövs ska anges i planen.

Av utbildningsplanen för läkarprogrammet vid Umeå universitet framgår bl.a. att samtliga kursupprop är obligatoriska. Befrielse från deltagande vid uppropen kan endast meddelas av kurssamordnaren efter förämälan och bara om det finns särskilda skäl. Det föreskrivs vidare att frånvaro utan giltigt skäl kan leda till förlust av studieplatsen och att ett sådant beslut fattas av kurssamordnaren. Av utredningen framgår också att den ifrågavarande kursen inleds med obligatorisk undervisning.

Syftet med bestämmelsen om obligatorisk närvaro vid uppropen torde huvudsakligen vara att universitetet ska få kännedom om hur många studenter som kommer att ta sina studieplatser i anspråk. Lärosätet kan därigenom planera undervisningen på ett effektivt sätt. Högskoleverket har förståelse för behovet av en sådan regel, särskilt när utbildningen är resurskrävande och innehåller betydande inslag av praktik. Verket anser att universitetet på ett klart och tydligt sätt har redogjort för bestämmelsen och dess konsekvenser i utbildningsplanen.

Högskoleverket kan konstatera att N.N. inte hade meddelats tillstånd från kursamordnaren att vara frånvarande vid uppropet på den aktuella kursen. N.N. tycks inte heller ha angett några särskilda skäl för sin frånvaro vid de kontakter som förevarit mellan honom och kurssekreteraren. Kursamordnarens beslut om förlust av kursplats på termin elva har överprövats av programrådet för läkarprogrammet. Beslutet har inte ändrats. Verket kan mot den bakgrunden inte finna annat än att universitetet har hanterat N.N.s frånvaro i enlighet med bestämmelsen i utbildningsplanen. Ärendet avslutas.

Ärendet har avgjorts av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Teresa Edelman efter föredragning av verksjuristen Mats Forslund.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg

Mats Forslund

Kopia för kännedom till:
N.N.